İşten çıkış: kıdem ve ihbar tazminatı

İşçi çıkarmak, işten çıkarma, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, fesih bildirimi, işten ayrılış bildirgesi olarak da bilinir.

Nedir?

Belirsiz süreli iş sözleşmesini sona erdiren işveren, işçiye önceden haber vermek (ihbar) zorundadır; haber vermezse bu sürenin ücretini ihbar tazminatı olarak öder. İşçi en az bir yıl çalışmışsa ve çıkış sebebi işçinin ahlak ve iyi niyete aykırı davranışı değilse, ayrıca kıdem tazminatı ödenir. Çıkış SGK'ya bildirilir.

Kimler için?

- İş Kanunu'na göre işçi çalıştıran esnaf ve şirketler
- İşçisini çıkaran ya da işçisi emeklilik, askerlik gibi sebeplerle ayrılan işverenler

Gerekli belgeler

Yazılı fesih bildirimi (fesih sebebi açıkça yazılı)	İşveren hazırlar, işçiye imzayla ya da noter aracılığıyla verilir
Savunma tutanağı (çıkış işçinin davranışı ya da verimi yüzündense)	İşveren işçiden yazılı alır
Sigortalı işten ayrılış bildirgesi	SGK e-Bildirge sisteminden verilir
Çalışma belgesi (işin çeşidi ve süresi)	İşveren düzenleyip işçiye verir
Tazminat ödeme dekontu	Ödemeyi yaptığınız banka

Adım adım

1. **Çıkış sebebini belirleyin**

   Sebep, işçinin hangi tazminata hak kazanacağını belirler. İşyerinizde 30 ya da daha çok işçi varsa ve işçinin kıdemi en az 6 aysa geçerli bir sebep göstermek zorundasınız.

2 **Gerekiyorsa savunma alın**

İşçinin davranışı ya da verimi nedeniyle çıkaracaksanız önce savunmasını yazılı alın. Ahlak ve iyi niyete aykırı davranışta derhal fesih, olayı öğrendiğiniz günden itibaren 6 iş günü içinde yapılmalıdır.

3 **Fesih bildirimini yazılı verin**

Bildirimde fesih sebebini açık ve kesin yazın, işçiye imzalatın ya da noterden gönderin.

4 **İhbar süresini verin ya da ücretini peşin ödeyin**

Kıdemi 6 aydan az olana 2 hafta, 6 ay–1,5 yıl olana 4 hafta, 1,5–3 yıl olana 6 hafta, 3 yıldan fazla olana 8 hafta. Süreyi beklemeden çıkaracaksanız bu sürenin ücretini peşin ödersiniz.

5 **Kıdem tazminatını hesaplayın**

Çalışılan her tam yıl için 30 günlük brüt ücret ödenir; artan aylar ve günler de oranlanır. Ücrete düzenli yol, yemek gibi paraya çevrilebilen haklar eklenir; bir yıl için ödenen tutar yasal tavanı aşamaz.

6 **Çıkışı SGK'ya bildirin**

Sigortalı işten ayrılış bildirgesini, işçinin ayrıldığı tarihten itibaren 10 gün içinde e-Bildirge'den verin.

7 **Ödemeyi bankadan yapın, belgeleri verin**

Tazminatları banka aracılığıyla ödeyin ve dekontu saklayın; ibranamenin geçerli olması için bu şarttır. İşçiye çalışma belgesini verin.

Süre
İhbar süreleri kıdeme göre 2, 4, 6 ya da 8 haftadır. İşten ayrılış SGK'ya 10 gün içinde bildirilir. İbraname, sözleşmenin bitiminden en az 1 ay sonra imzalanabilir.

Bilmeniz gerekenler

- İbraname, sözleşme bittikten en az 1 ay sonra yazılı yapılmalı, alacağın türü ve tutarı açıkça yazılmalı ve ödeme tam ve banka aracılığıyla yapılmalıdır. Bu şartlardan biri eksikse ibraname geçersizdir; çıkış günü imzalatılan ibraname işinize yaramaz.
- İhbar süresi içinde işçiye, ücret kesmeden günde en az 2 saat iş arama izni vermelisiniz. Vermezseniz o saatlerin ücretini ödersiniz.
- Kıdem tazminatı yalnız işveren çıkarınca doğmaz: askerlik, emeklilik ya da emeklilik için yaş dışındaki şartları tamamlayıp ayrılma, kadın işçinin evlendikten sonra 1 yıl içinde ayrılması ve işçinin ölümünde de ödenir. İşçi ücretinin ödenmemesi gibi haklı bir sebeple sözleşmeyi kendisi feshederse de ödenir. Bunlar dışında işçi kendi isteğiyle istifa ederse kural olarak ödenmez.

- İş güvencesi kapsamındaki işçi, fesih bildiriminden itibaren 1 ay içinde arabulucuya başvurarak işe iade isteyebilir; feshin geçerli sebebe dayandığını ispat sizin üzerinizdedir.

Sık sorulanlar

İşçiye ihbar süresi verirsem kıdem tazminatı ödemem gerekmez mi?
Gerekir. İhbar ve kıdem ayrı haklardır; ihbar süresine uymanız yalnız ihbar tazminatını ortadan kaldırır.

Belirli süreli sözleşmede ihbar süresi var mı?
Hayır. İhbar süreleri belirsiz süreli sözleşmeler içindir; belirli süreli sözleşme süresi dolunca kendiliğinden biter.

Kıdem tazminatını geç ödersem ne olur?
İşçi dava açarsa mahkeme, geciken süre için mevduata uygulanan en yüksek faizin ödenmesine hükmeder.

Hırsızlık yapan işçiyi hemen çıkarabilir miyim?
Hırsızlık gibi ahlak ve iyi niyete aykırı davranışlarda ihbar süresi beklemeden ve kıdem tazminatı ödemeden çıkarabilirsiniz; bunu olayı öğrendiğiniz günden itibaren 6 iş günü içinde yapmalısınız.

Dayanak: 4857 sayılı İş Kanunu, madde 17, 18, 19, 20, 25, 26, 27 ve 28 · 1475 sayılı İş Kanunu, madde 14 (kıdem tazminatı) · 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu, madde 420 (ibra sözleşmesi) · 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, madde 9. Bu rehber genel bilgilendirme amaçlıdır; kendi durumunuz için bize danışın.